

1156/926

Varna Literară

APARE

JOI

No. **72**

LECTURA

FLOAREA LITERATURILOR STRĂINE

Inu. A. 33.710

OSCAR WILDE

FANTOMA DIN CANTERVILLE

In românește de
EMIL BUDARU

DIRECTOR: A. TOMA

EDITURA

„ADEVERUL” SA. - BUCUREȘTI.

STR. SARINDAR 9-11

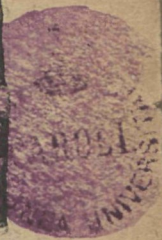
**4
LEI**

FRANCEZA
ENGLEZA
RUSA
SCANDINAVA
GERMANA

ITALIANA
POLONA
UNGARA
GREACA
SPANIOLA

25504

59216

No. următor (73): CAREL CIAPEC: „ENIGMA”

C
1953

Cărți bune și eficiente

Biblioteca „DIMINEAȚA”

LEI 60. - ZECE VOLUME

Adică lei 6, în loc de lei 8, 10 și 12 volumul

Suma de mai sus se va înainta prin mandat poștal, la administrația ziarului nostru București, Str. Sărindar, 9-11, specificând pe cuponul dănatului numerele comandate. Volumele se vor expedia franco.

Au apărut până acum următoarele numere:

1. — M. Sadoveanu: Războiul Balcanic.	28. — Leon Tolstoi: Viața mea.
2. — I. Agârbiceanu: Diavolul	29. — N. Bănzaru: Prima turcoaică.
3. — P. I. Jouvé: Spitalul.	30. — J. Jaurès: Patru cuvântări
4. — Gérard de Nerval: Măna vrăjită.	31. — Hanns Heinz Ewers: Pälăjennl.
5. — Oscar Wilde: Crima Lordului Arthur Savile.	32. — Goethe: Fansa.
6. — A. de Herz: Șeful Gării.	33. — Ioan Petrowici: Anii unii băiat de familie.
7. — Gleb Uspenski: Lăcustele.	34. — Thomas Mann: Tristan.
8. — Gala Galaction: Toamnă de Odinioară.	35. — Natalia Negru: Emazoana.
9. — Edgar Poe: Fantezii humoristice.	36. — Joseph Conrad: Laguna.
10. — Remy de Gourmont: Secretul lui Don Juan.	37. — I. Vinea: Descântecul.
11. — Gh. Brăescu: Nuvele.	38. — Anatole France: Craînquebille.
12. — G. Galaction: Viața lui M. Eminescu.	39. — Holger Drachman: Povestiri din Danemarca.
13. — H. de Balzac: Adio.	40. — H. Sanielevici: În tren.
14. — Albert Samain: Xanthus sau vitrina sentimentală.	41. — Henri de Régnier: Secretele Confesei Barbara.
15. — H. Sanielevici: La Montmorency.	42. — I. Agârbiceanu: Singurătate
16. — Blasco Ibanez: Imprumutul Răposatelor.	43. — G. Brandes: Balzac și Stendhal.
17. — Anatole France: Domnișoara Roxana.	44. — N. Davidescu: Crima din strada Noptii.
18. — Anton Bacalbașa: Din viața militară.	45. — Guy de Maupassant: Livada de măsline.
19. — Ștefan Petică: Poeme.	46. — Septimiu Popa: Săruturile cel mai dulce.
20. — Bojona Niemțova: Ziua apelor.	47. — J. H. Fabre: Din minunile instinctului la insecte.
21. — Ion Dongorozi: Surpriză...	48. — W. A. Hofman: O mireasă la loterie.
22. — Sandu Telesjen: Poveștile lui Hina Ion.	49. — D. N. Teodorescu: Bădă.
23. — Jach London: Omul cu obrazul încrustat.	50.50. — Lazăr C. Lazarevici: Werther.
24. — I. Ciocărlan: Flămânzii.	51. — Adrian Pasca: Domnul Șef.
25. — Eug. Bourcaș: Lupii.	52-53. — George Bernard Shaw: Profesunea D-nei Warren
26. — I. H. Rosny: O sărutare.	54-55. — Pariskevici: Cum am mers pe Rasputin.
27. — Al. Chira: Homunculus.	

Primele șase numere sunt epuzate.

B.C.U. București

C59216

RC257/02

OSCAR WILDE

(ANGLIA)

Oscar Fingal Wilde (1854—1900) s'a născut în Irlanda (Dublin) și și-a făcut studiile la Universitățile din Dublin și din Oxford. A călătorit prin Italia și Grecia.

Ca tânăr fusese un adept al concepțiilor sociale și artistice ale marelui apostol și estet John Ruskin. A ajuns curând fruntașul mișcării estetice în Anglia și prin mondenismul lui rafinat, prin farmecul verbului său, Wilde devine arbitru al eleganței, pentru aproape toată Europa apuseană.

Dar după ce suferi acea osândire infamantă la doi ani de închisoare, — egală cu o executare pe eșafod — scrierile lui fură arse pe rug, iar în jurul numelui său se făcu conspirația tăcerii. Frânt trupește și sufletește de această pedeapsă, muri, curând după eliberare, la Paris, fără să fi apucat reabilitarea lui literară, pornită mai ales din Germania.

Se făcuse mai întâi vestit prin ale sale: „Poems”, de un sensualism înflăcărat, urmă apoi romanul remarcabil prin psihologia lui bizară — un fel de autobiografie: „Portretul lui Dorian Gray”. Apoi o colecție de povestiri și legende — caracterizate prin originalitatea invenției, bogăția fantaziei și humorul fin. A mai scris Essay-uri. Dar vâlva cea mai mare o stârniră piesele lui, mai ales tragedia pasiunii „Salome”, comedii ca „E-vantaiul Lady-i Windermere” (jucate și la noi), „Un soț ideal”, etc. Prin acțiune piesele astea nu sunt decât un simplu colportaj; prin desenul caracterelor stau ceva mai sus, dar valoarea

lor eminentă o formează dialogul elegant, de o satiră țâșnitoare de spirit, care ridiculizează fără de milă societatea.

Wilde e în genere blazat, paradoxal, sceptic, un cinic, — dar bogat în spirit, și un stilist subtil și strălucit.

Până la penibila lui cădere, profesa principiul artei pentru artă ; dar în temniță el creă un poem de o semnificație socială cu totul remarcabilă: „Balada temniței Reading“ (1918), o acuzare tragică și sguđuitoare, în care ia apărarea criminalului împotri-va societății.

De o complectă transfigurare internă — de o pocăire sinceră — dă dovada apoi altă carte a lui, tot în temniță concepută: „De profundis“ — dar apărută, așa cum a dorit el, abia după moartea lui, în 1905. Era refugiul celui strivit de un destin groasnic, — în misticism.

Nuvela pe care o publică acum „Lectura“ este o ironie fină și acerbă, plină de fantazie, mister, de subînțelesuri, de vervă, și mai ales de un umor specific al lui Wilde.

FANTOMA DIN CANTERVILLE

In românește de EMIL BUDARU

Când d-l Hiram B. Otis, ambasadorul Americii, cumpără castelul Canterville, toată lumea îi spunea că face o mare prostie, căci nimeni nu se'ndoia cătuș de puțin că acest castel era vrăjit.

Dealtfel, însuși lordul Canterville, ca om de o cinste scrupuloasă, își făcuse datoria să-l încunoștiințeze despre acest fapt pe d-l Otis, când ajunseră să stea de vorbă asupra condițiilor.

—Nici noi, zise lordul Canterville, n'am mai locuit între zidurile lui, de când mătușa-mare, ducesa văduvă de Bolton, leșinase de spaimă și a rămas pe viață cu o boală de nervi — pentru că două mâini de schelet i s'au așezat pe umert, pe când își schimba rochia, pentru masa de seară.

Mă simt obligat, d-le Otis, să vă spun că fantoma a fost văzută de către mai mulți membri ai familiei mele cari mai

trăiesc încă, precum și de preotul parohiei, cucernicul August Dampier, care e doctor în teologie de King's-Collège, din Oxford.

După tragicul accident pe care l-a suferit ducesa, niciunul dintre servitorii noștri mai noi n'a consimțit să mai rămână în slujbă și în multe rânduri Lady Canterville a făcut nopți albe din pricina unor sgomote misterioase cari veniau din coridor și din bibliotecă.

— Mylord, răspunse ministrul, doresc să cumpăr castelul cu mobila și cu statuia lui cu tot. Vin dintr'o țară modernă, în care toate se pot avea pentru bani ; tineretul nostru care pe trece v'a șterpelit pe cei mai buni tenori ai voștri, pe cele mai bune prima-done și sunt sigur, că dacă mai există într'adevăr așa ceva ca o fantomă în vechea Europă, am avea-o în cel mai scurt timp într'unul din muzeele noastre publice sau în vreun circ de bâlcu.

— Mă tem că stafia există într'adevăr, zise lordul Canterville, zâmbind chiar dacă până acum a rezistat și nu s'a lăsat ademenită de propunerile impresarilor dv. întreprinzători. Sunt mai bine de trei veacuri de când e cunoscută. Datează, de fapt, din 1584 și se arată regulat când moare cineva în familie.

— Ei și ce-i ? Și doctorul familiei face la fel, lord Canterville. Dar, să lăsăm gluma: fantome nu există, și nu cred că legile naturii să facă excepții în favoarea aristocrației engleze.

— Desigur, sunteți foarte luminați în America, zise lordul Canterville, care nu pricepea prea bine ultima observație a d-lui Otis. Dar dacă vă place numai decât să aveți o fantomă în casă, totul e în regulă. Numai amintiți-vă că eu v'am încu- noștiințat de mai înainte.

Câteva săptămâni mai târziu, vânzarea fu încheiată, iar către sfârșitul lunii, ministrul și cu familia se mută în castelul Canterville.

Doamna Otis, care, sub numele de miss Lucreția R. Tappan, din a 53-a West-Street, fusese o vestită domnișoară frumoasă în New-York, mai era încă o femeie încântătoare, de

vârstă mijlocie, cu niște ochi frumoși și un profil superb.

Multe americane, când își părăsesc țara de baștină, își dau aere de persoane atinse de-o boală cronică și își închipuiesc că aceasta e una din formele distincției în Europa dar d-na Otis nu căzuse niciodată în greșeala asta.

Era de-o constituție excelentă și înzestrată cu un spirit de inițiativă deosebit.

În privința aceasta, și în multe altele, era deci o fire cu desăvârșire englezească, și o dovadă admirabilă că suntem astăzi una cu America în toate, afară, firește, de limbă.

Fiu-său mai mare, botezat de părinți Washington într-un moment de patriotism, despre care el se tot plângea, era un tânăr blond, destul de bine făcut, care-și dete dovezile de aptitudine pentru cariera diplomatică, conducând cotilionul la Casino-ul din Newport, trei sezoane dearându-l; ba chiar la Londra trecea drept un dansator extraordinar.

Singurele lui slăbiciuni erau gardeniile la butonieră și studiul almanahului nobletei. Incolo băiat destul de treabă.

Miss Virginia E. Otis era o domnișoară de vre-o cincisprezece ani, sveltă și grațioasă ca un pui de ciută, cu un aer drag de seninătate în ochii ei mari și albaștri.

Era o amazoană minunată.; odată, călărind pe poneyul ei, se luase chiar la întrecere cu bătrânul lord Bilton, făcând de două ori înconjurul parcului și întrecând pe lord cu o lungime și jumătate, tocmai în fața statuei lui Achille; lucrul acesta stârnise entuziasmul înflăcărat al micului duce Cheshire, care-i ceru pe loc mâna, iar tutorii lui trebuiră să-l expedieze, chiar în seara aceea, înapoi la școala lui din Eton, cu toate lacrimile ce-i înecau fața.

După Virginia veniau gemenii, porecliți Steluță și Panglicuță, fiindcă erau mereu fluturați și ridicați în brațe de toată lumea. Niște copii fermecători și, afară bine înțeles de vrednicul ministru, singurii republicani adevărați ai familiei.

Cum castelul Canterville se află la șapte leghe depărtare de Ascot, gara cea mai apropiată, d-l Otis telegrafiasă să vie cineva să-i iee într'o trăsură deschisă, și familia se asternu la drum în cea mai veselă dispoziție.

Era o seară fermecătoare de Iulie, cu văzduhul înmi-rezmat de parfumul pădurilor de pini din preajmă.

Din când în când, se auzia din frunziș turuitul dulce al vreunui porumbel sălbatec, sau se întrezărea, în desimea și foșnetul ferigei, pieptul de aur brumat al vreunui fazan. Veve-rițe micuțe și curioase îi pândiau din înălțimea fagilor de pe marginea șoselei, iepurași o sbughiau tuștind, cu coada steag, prin desigurii sau peste colnicele acoperite de mușchii.

Decum cotiră însă prin parcul castelului Canterville, cerul se acoperi deodată cu nouri. O tăcere năbușită părea că stă-pânește tot văzduhul. Un stol mare de ciori trecu în tăcere pe deasupra capetelor lor și înainte de a ajunge în poarta caste-lului, ploaia începu să cază în picături mari.

În josul scării îi primi o femeie bătrână cuviincios îmbră-cată într'o roche neagră de mătase, cu boneta albă și șorț alb

Era d-na Umney, jupâneasa castelului, care după viile stă-ruiți ale lady-i Canterville, fusese păstrată și de nouii stăpân în aceeaș slujbă.

Ea se înclină adânc în fața fiecăruia, la coborîrea lor din trăsură, și le ură, după datina bătrânească

— Fiți bine veniți în Canterville-Chase.

Intrară cu toții în casă străbătând un hall frumos în stil Maria-Tudor, și se opriră în bibliotecă, o sală lungă, cam scun-dă, tapetată cu tăblii de lemn negru și având în fund-o fereas-tră mare cu vitralii.

Aci era pregătit ceaiul.

După ce se descotorosiră de bagajele de călătorie, se așe-zară, privind în jurul lor, în vreme ce d-na Umney îi servea

Deodată d-na Otis zări o pată mare de-un roșu închis, pe podea, tocmai lângă cămin, și fără să-și dea seama ce putea să fie, zisei d-nei Umney :

— Mi se pare că pe locul ăsta s'a vărsat ceva.

— Oh, da doamnă, răspunse încet d-na Umney, în locul ăsta s'a vărsat sânge.

— O, ce grozav ! exclamă d-na Otis. Pete de sânge într'o cameră de locuit ! Trebuie ștersă numaidecât.

Bătrâna jupâneasă zâmbi, și cu acelaș glas stins, misterios, răspunse

— E sângele lady-i Eleonora de Canterville, care a fost ucisă chiar în locul acesta de propriul ei bărbat, sir Simon de Canterville, în 1575. Sir Simon a mai trăit nouă ani, și a dispărut deodată în împrejurări foarte misterioase. Cadavrul lui n'a fost găsit niciodată, dar spiritul lui vinovat umblă și acum în chip de stafie, prin castel. Mulți turiști vin să vadă pata de sânge ca pe un lucru de minune, căci nu poate fi îndepărtată cu nici un mijloc pe lume.

— Toate astea sunt gogorițe, exclamă Washington Otis. Preparatul universal curățitor de pete Pinkerton o va face să dispară într'un minut

Și înainte ca jupâneasa înspăimântată să-l poată opri, el în-genunchiase lângă cămin și începu să frece repede podeaua cu un bastonaș dintr'o substanță care se aseamăna cu un cosmetic negru.

După câteva secunde, dispăruse orice urmă de sânge.

— Eram sigur că „Pinkertonul“ îi va da de hac, zise el pe un ton de triumf, plimbându-și privirea peste ai săi, care-l admirau.

Dar nu sfârșise bine vorba și un fulger orbitor lumină odaia întunecată, însoțit de un groaznic bubuit de tunet care făcu pe toți să sară în sus, afară doar de d-na Umney care... leșinase.

— Ce climă de nesuferit ! zise liniștit ambasadorul american, aprinzându-și o țigară lungă. Pesemne că țara asta bătrână este atât de suprapopulată, încât nu se mai ajunge vreme frumoasă pentru toată lumea. Emigrarea, am spus-o totdeauna, ar fi singurul leac pentru Engleji.

— Scumpul meu Hiram, îngâna d-na Otis, ce să facem cu femeia asta leșinată ?

— O să-i scădem din leafă, ca pentru spărturi, răspunse ministrul, și-o să vezi că n'are să mai leșine.

Și, într'adevăr, d-na Umney își veni repede în fire.

Totusi era vădit că fusese adânc zdruncinată, și cu o voce

gravă, preveni pe d-nul Otis că trebuie să se aştepte la vreo nenorocire.

— Am văzut cu ochii mei nişte lucruri... d-le, zise dânsa, că ți se face părul măciucă. Și câte nopți n'am putut închide un ochiu, din pricina grozăviilor cari se petrec aci !

D-l Otis și cu soția sa însă o liniștiră, încredințând-o hotărât că n'aveau nici o frică de stafii.

Bătrâna după ce încercă cu toate binecuvântările cerești pe nouii săi stăpâni, și după ce mai aduse vorba și de-o mărire a lefii, se furișă tremurând spre odaia ei.

II

Furtuna se deslănțui toată noaptea, dar altceva vrednic de luare aminte nu se întâmplă în castel.

Dimineața însă, când toată familia coborî pentru dejun, văzură din nou groaznica pată de sânge la locul ei pe podea.

— Nu cred ca preparatul Pinkerton să fi dat greș, declară tânărul Washington, — l-am întrebuițat totdeauna cu succes ; reparația petei de sânge nu poate fi datorită deci decât stafiei.

El se puse să frece din nou pata, care dispăru pentru moment, dar ea a doua zi reapăru iar. Acelaș lucru se întâmplă și a treia zi, cu toate că cu o seară înainte Mr. Otis încuiase ușa bibliotecii luând cheia la el. De atunci întreaga familie începu să se intereseze de chestia aceasta. Mr. Otis căzu la gânduri, începând să creadă că a fost cam prea încrezut, negând categoric existența tuturor stafiilor. D-na Otis făcu chiar un comunicat în scris unei societăți psihologice despre acest curios fenomen.

În noaptea următoare familia Otis pierdu orice îndoială în privința existenței stafiilor. Ziua fusese zăpușitor de caldă și seara, întreaga familie ieși să se mai plimbe cu trăsura la ră-

coare. Se întoarseră la castel deabia la nouă seara și luară masa. Nu se vorbea câtuși de puțin despre stafii, nu era deci în aier nici o autosugestie. Subiectul discuției se învățea pur și simplu în jurul temelor obișnuite cari însuflețesc convorbirile Americanilor cu un oarecare grad de cultură; de exemplu: despre imensa superioritate a Miss-ei Fanny Davenport asupra Sarei Bernhard ca artistă; despre greutatea de a găsi tort de coacăze cu hrișcă ori cu mălai, chiar și în cele mai bune gospodării engleze; despre înalta însemnătate a Bostonului în dezvoltarea sufletului universal; despre avantajile noului sistem de înregistrare a bagajelor și apoi, bine înțeles, despre dulceața accentului New-Yorkez, în contrast cu cel târăgănat al Londonezilor. Nu se făcuse nici cea mai mică pomenire de ocultism, de supra natural, sau de Sir Simon de Canterville, — stafia. La ora unsprezece se duseră toți la culcare și o jumătate de ceas mai târziu luminile erau stinse în toată casa. Deodată domnul Otis fu deșteptat brusc din somn; de pe coridor, chiar dinaintea ușei sale, se auzea un zgomot bizar de lanțuri care părea că se apropie din ce în ce. Ambasadorul se dete jos din pat, aprinse lumina și se uită la ceas. Era tocmai unu. Își pipăi liniștit pulsul, era foarte normal. Zgomotul se auzea din ce în ce mai tare, ba chiar se auzeau deslușit și pași. Își puse pantofii, luă de pe masa de toaletă un tub lunguiet și deschise ușa. Zări, drept în față, în lumina palidelor raze de lună, un bătrân cu o înfățișare înspăimântătoare. Ochii bătrânului erau ca niște cărbuni roșii, un păr lung și cărunt îi cădea pe umeri în cârlionți încâlciți; îmbrăcămintea lui de-o croială din alte vremi, era ruptă și murdară, și lanțuri grele și ruginite îi atârnavă de mâini și de gleznele picioarelor.

— Scumpul meu Domn, îi zise Mr. Otis, v'asi ruga tare mult să vă ungeți puțin lanțurile, v'am adus aci acest tub care conține o unsoare specială „*Rising-Sun-Lubricator*“ recunoscută ca eminentă; o singură întrebuințare ajunge, iar pe hârtia învelitoare, veți găsi cele mai strălucite certificate ale somităților noastre teologice. Vi-l pun uite aci, alături de lumânare, și dacă veți mai avea vreodată nevoie, vă mai procur cu plăcere. Zicând aceste cuvinte ambasadorul Statelor-Unite puse

tubul pe o masă de marmura, intră în odaie și se culcă.

Stafia din Canterville rămase câteva minute mută de indignare ; apoi aruncă furioasă tubul la pământ și fugi dealungul coridorului, scoțând niște gemete lugubre și împrăștiind o lumină verde în jurul său. Când ajunse la scara cea mare de stejar, se pomeni deodată că se deschide o ușă, două mici siluete în cămășuțe albe se iviră în prag și o pernă mare îi sbură în cap. Nu mai e timp de pierdut, gândi stafia și, întrebuițând a patra dimensiune pentru a fugi mai repede, dispăru oriș pe-rete ; după aceasta casa se liniști.

Când stafia ajunse într'o odaie mică și tănuită din aripa stângă a castelului, se sprijini obosită de o rază de lună pentru a-și mai veni în fire și începu să cumpănească serios situația ei față de cele petrecute. Niciodată, în strălucita și lunga sa carieră de 300 ani nu fusese ofensat cu atâta obraznicie. Iși aduse aminte de ducesa-mamă, care stând în fața oglinzei, cu dantelele și diamantele ei, căpătase crampe nervoase la vederea sa ; apoi de cele patru servitoare care deveniseră isterice numai pentru că el le zâmbise din dosul unei perdele ; își aduse aminte de preotul parohiei, căruia îi stinsese lumânarea pe când acesta citea în bibliotecă și care de atunci se tot caută de nervi ; de bătrâna Doamna de Tremouillac, care trezindu-se într'o dimineață și văzând în fotoliu un schelet care citea în albumul-jurnal al ei, căpătă o meningită, zăcu șase săptămâni de boală grea și după ce se întremă deveni foarte pioasă și rupse orice legătură cu Domnul de Voltaire, cunoscutul liber cugetător. Iși aduse aminte de noaptea aceea teribilă în care răutăciosul lord Canterville fu găsit horcâind aproape sufocat, având vărâtă în gât o carte de joc — valetul de pică — și cum înainta de a-și da sufletul, mai mărturisise că înșelase cu ajutorul acestei cărți pe Charles James Fox, luându-i 50.000 de lire sterlinge la joc ; drept pedeapsă, stafia i-a băgat această carte pe gât.

Toate faptele sale mari îi reveneau în memorie, începând cu servitorul care s'a împușcat în biserică fiindcă văzuse o mână verde bătând toba la geam, și până la frumoasa Lady

Stuffield care trebuia să poarte totdeauna o panglică de catifea neagră în jurul gâtului pentru a ascunde urma arzătoare a cinci degete întipărite în carnea ei albă, și care la urmă tot se înecă în iazul din fundul parcului. Cu egoismul înflăcărat al unui adevărat artist, își retrăi în gând cele mai celebre roluri ale sale și zâmbi cu amărăciune gândindu-se la apariția lui de acum câțiva ani ca „Ruben cel Roșu sau Copilul gătit“, ori ca „Uriașul Gibeon, vampirul din Bexley-Moor.“ Se gândi la frumoarea ce făcuse într-o frumoasă seară de Iulie, când începu să joace popice cu propriile sale ciolane, pe terenul de tennis. Și acum mi-ți vin niște neobrăzați americani moderni, care îi oferă ulei „Rising-Sun“ pentru uns lanțurile și îi aruncă perne în cap! Era cu puțință de suportat așa ceva? Niciodată în istoria universală nu fusese maltrată astfel o stafie! Jură să se răz- bune și rămase dusă pe gânduri până la ivirea zorilor.

III

A doua zi, familia Otis vorbi numai de stafie. Ambasadorul Statelor-Unite era, firește, cam supărat deoarece stafia nu dăduse destulă importanță cadoului pe care i-l făcuse. — Nu am deloc intenția să aduc vre-o jignire personală acestei stafii, și recunosc că, având în vedere timpul îndelungat de când locuiește în acest castel, nu era tocmai politicos să i se arunce perne în cap. La această justă observație mă simt cam stingherit să mărturisesc că gemenii începură să râdă cu hohote. Pe de altă parte însă, urmă d-l Otis, dacă se încăpățânează să nu-și ungă lanțurile, voi fi silit să i le scot; zgomotul care-l face pe ganguri, e insuportabil și nu te lasă să dormi.

Toată săptămâna fu liniște în castei; nu se mai pomeni nici urmă de stafie; numai pata de sânge apărea în fiecare dimineață și lucru și mai curios! ea își schimba zilnic culoarea ca un cameleon: câteodată era roșu închis; alteori roșu deschis și odată familia Otis o găsi, spre marea surprindere a tuturor,

că avea culoarea verde a smaragdului. Aceste variațiuni de culori îi distrau foarte mult, ba chiar ajunseră să pună în fiecare seară rămășaguri în privința culorii de a doua zi.

Singura făptură care nu lua deloc parte când se făceau astfel de glume, era mica Virginia; de câte ori zărea pata de sânge, se întrista și în ziua când aceasta deveni verde, începu să plângă cu ciudă.

A doua apariție a stafiei fu Duminecă seara. Nu mult după ce toți se culcaseră, se auzi un zgomot îngrozitor venind din holul de intrare. Alergară cu toții jos și găsiră o armură veche răsturnată pe mozaic, depe soclul unde stătea de obicei; stafia din Canterville ședea într'un fotoliu vechiu și își freca îndurerat genunchii. Gemenii își aduseră repede arcele, le încărcară cu ghemotoace de hârtie și traseră asupra stafiei, cu o siguranță pe care și-o câștigaseră în urma unor îndelungate exerciții asupra profesorului lor de caligrafie. Ambasadorul Statelor-Unite scoase în vremea asta un revolver și îndreptându-l către stafia, strigă conform etichetei din California: „Sus mâinile!”. Stafia sări de pe scaun scoțând un urlet de furie sălbatică și, năpustindu-se printre ei, dispăru împrăștiind fum în jurul său; avu grijă să stingă în treacăt lumânarea lui Washington, kisându-și astfel pe toți în întunec. Ajungând sus pe scară, stafia se opri puțin ca să răsuflă și pentru a-i speria pe acești americani obraznici, se hotărî să izbucnească în renunțitul său râs diabolic; pe acesta îl mai întrebuițase și în alte ocazii, cu mult succes. Acest râs făcuse — se zice — să înălbească într'o singură noapte peruca Lordului Raker; trei guvernante franceze ale lady-ei Canterville fură atât de îngrozite încât își dederă demisia părăsind imediat castelul. Așadar, porni și acum acel râs atât de înfricoșător și puternic care făcu să răsună prelung bolțile castelului; de abia se stinseră însă întâile ecouri și deschizându-se o ușă apăru d-na Otis într'o haină albastră de dimineață și îi zise: — „Mi se pare că nu vă simțiți tocmai bine; v'am adus aci o sticlută cu picăturile Doctorului Dobells; dacă vă doare cumva stomacul, încercați cu aceste picături și veți vedea că vă vor face mult bine. Stafia se uită la ea, foc și

pară de mânie, și se gândi să se prefacă pe loc într'un câine negru — scamatorie în care-și câștigase o meritată reputație; auzi însă pași pe sală și se răzgândi, mulțumindu-se să dispară, scoțând un urlet amortiu și lăsând în urma sa o lumină fosforescentă — grozav de grăbit, căci gemenii veniau iar drept spre el.

Ajunse în camera sa abătut și aproape bolnav de supărare. Cruzimea gemenilor și materialismul grosolan al d-nei Otis erau într'adevăr lucruri mai mult decât jignitoare; dar ceea ce îl necăjia mai mult era faptul că nu mai putuse suporta greutatea vechei lui armuri; avusese speranța că, îmbrăcându-se cu ea, va putea speria chiar și pe acești americani moderni; era doară armura lui proprie pe care o purtase cu atâta succes acum vreo trei sute de ani în lupta de întrecere dela Kenilworth, cu care prilej îl felicitase însăși tânăra regină. Și adineauri, când voise să încerce această armură, greutatea zalelor și a coifului îl copleșise, și din această cauză căzuse cu ea la pământ, rămîndu-și genunchii și scrântindu-și o mână.

După această întâmplare se simți câteva zile rău de tot și nu-și părăsia odaia decât pentru a reînoi pata de sânge. Se îndreptă însă în scurt timp și hotărî să facă o a treia încercare pentru a înfricoșa și pune la respect pe ambasador împreună cu întreaga sa familie. Alese pentru aceasta ziua de Vineri treisprezece August și se ocupă toată ziua cu trecerea în revistă a costumelor lui. Se hotărî în sfârșit să-și aleagă o pălărie mare, moale, cu o pană roșie, un cearșaf sdrențuit cu dantele la guler și la mâneci și un pumnal ruginit. Către seară începu să plouă, iar vântul zguduia cu putere ușile și ferestrele vechiului castel. Era tocmai vremea care îi plăcea mai mult. Planul lui era următorul: voia să se furișeze încet de tot în camera lui Washington și stând la piciorul patului, să-i șoptească tot felul de vorbe aiurite, apoi, acompaniat de o muzică invizibilă, să-și înfigă de trei ori cuțitul în piept. Purta sâmbetele mai ales lui Washington, deoarece știa că el e acela care ștergea mereu cu „Pinkerton” celebra pată de sânge. După ce va fi băgat în răcori pe tânărul acesta usuratic și semet, avea de gând să se ducă în camera de

culcare a soților Otis, să atingă cu o mână de gnață fruntea d-nei Otis, iar soțului ei să-i șoptească cu o voce surdă, tainele îngrozitoare ale cimitirelor, până îl va face să dârdâie de groază. În privința Virginiei nu era încă hotărît cu ce s'o sperie; era drăguță și blândă și nu-l supăraseră niciodată. Câteva suspine înfundate venite din dulapul cu haine vor fi îndeajuns pentru ea, iar dacă nu s'ar trezi totuș la auzul acestora, atunci ar mai putea trage cu degete tremurânde și de cuvertura patului ei. Cât despre gemeni, era hotărît să-i învețe bine minte. Mai întâi li se va așeza pe piept, pentru a le da senzația de groază a înăbușirii. Apoi, se va lungi între ei doi — căci paturile lor erau lipite — sub înfățișarea unui cadavru verde și rece ca gheața; și va sta nemișcat până când gemenii vor încremenii de spaimă; apoi aruncându-și deodată cearcaful, se va târi prin oșae, cu oasele înălbite și cu un ochiu rotitor în orbită; acesta era rolul său poreclit „Daniel cel mut“ sau „scheletul sinucigașului“ cu care mai avusese faimoase succese și care părea tot atât de bun ca și renumitul său „Martin nebunul, sau misterul voalat“.

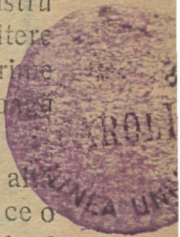
La zece și jumătate auzi familia ducându-se la culcare; câțva timp răsună încă râsul de școlari ștregari ai neastâmpăraților gemeni, apoi se făcu tăcere. Când ceasul bătu douăsprezece, stafia se porni la drum. Bufnița lovea cu aripile în geamuri, cioara croncănea stând cocoțată pe stejarul cel bătrân, iar vântul gemea prin casă ca un suflet chinuit. Dar familia Otis dormea liniștită, nepăsătoare de nenorocirea ce se apropia, iar prin șgomotul vântului și ropotul ploii se auzea totuși sforăitul regulat al ambasadorului Statelor-Unite. Stafia apăru atunci tiptil prin perete având pe buzele încrețite un zâmbet atât de răutăcios și sinistru, încât și luna își ascunse fața în nori văzându-l trecând în dreptul înaltei ferestre gotice pe care erau zugrăvite, în albastru și aur, blazonul stafiei chiar, și al soției sale asasinată; lunecă încet mai departe ca o umbră funestă, de care însuși întunericul părea că se sperie. Odată i se păru că strigă cineva, se opri și ascultă; dar era numai lătratul îndepărtat al unui câine; își urmă mai departe calea, murmurând blesteme ciudate de prin secolul al XVI-lea. și împun-

gana când și când cu pumnalul în mîna nopții. Ajunsesese la capătul coridorului care ducea spre camera lui Washington. Se opri aci un minut. Vântul sufla prin cărlionții săi lungi și cărunți și făcea să fâlfâie fantastic și grotesc cutele cearceafului care învăluia stafia. Atunci ceasul bătut un sfert după miezul nopții și spectrul simți că a sosit momentul pentru împlinirea celor plăzmuite. Zâmbi cu mulțumire și înaintă câțiva pași; se dete însă îndată cu groază înapoi, ascunzându-și fața palidă în mâinile lungi osoase: drept în fața lui stătea o altă stafie îngrozitoare și neclintită, ca o statuie, monstruoasă ca visul unui nebun. Capul ei era pleșuv și lucios, fața rotundă și grasă și albă, iar un rîs hidos îi scâlciase parcă trăsăturile într'un rînjel etern. Din ochi țâșnia o lumină stacojie, gura îi părea un hău de foc, iar corpul înalt ca de uriaș era acoperit cu un sinistru giulgiu alb ca și al lui. Pe piept purta atârnată o tablă cu litere vechi și neobișnuite — poate un pomelnic îngrozitor de crime și nelegiuiri fără seamăn — în mîna dreaptă ținea o ghioagă ghintuită de oțel strălucitor.

Stafia din Canterville care până atunci nu mai văzuse altă stafie, se seprîă, firește, grozav, la vederea acesteia și după ce o mai privi odată furios, o luă la fugă înspre odaia sa, bîjbîind prin coridor, împiedecându-se în cearșeaful său lung și scăpînd pumnalul ruginit tocmai în cismele de vînațoare ale ambasadorului, în care servitorul îl și găsi a doua zi. Ajunsă în camera sa, stafia se aruncă pe pat și își ascunse capul sub plapumă. După puțin însă se trezi în el dîrzul și neînfricoșatul curaj al Cantervililor de odinioară și se hotărî să se ducă la cealaltă stafie și să-i vorbească, decum se va lumina de ziuă. Așadar, îndată ce aurora argintase cu atingerea ei dealurile, se îndreptă spre locul unde ochii săi zăriseră pentru prima oară fioroasa fantomă; își spunea la urma urmelor, că e mai plăcut să fii în tovărășia altei stafii, decât singur, iar cu ajutorul acestui nou prieten va putea lupta mai victorios contra gemenilor. Când ajunse însă acolo îl cuprinse groaza de ceeace-i fu dat să vadă. I se întâmplase desigur stafiei vre-o nenorocire, căci în găoacea ochilor, lumina era stinsă, ghioaga lucie îi că-

592.16

zuse din mâna iar trupul ei cmar, se sprijinea cam mototol, de perete, într'o poziție tare sucită și necomodă. Simôn de Canterville se repezi la ea, o trase de mână ca s'o îndrepte, dar spre nespusa lui groază, văzu capul uriașului rostogolindu-se pe jos, corpul mistuindu-se parcă, și nu-i rămase în mână decât o perdea albă de pat, o coadă lungă de mătură, iar la picioarele sale zăcea un dovleac gol înăuntru. Stafia, uluită, neputându-și da seama de această ciudată transformare, apucă atunci cu grabă tăblița și citi, în lumina palidă a zorilor, următoarele cuvinte:

SUNT STAFIA OTIS

Singura fantomă veritabilă și originală
Păziți-vă de contrafaceri
Toate celelalte sunt falsificate

Adevărul deplin îi apăru acum ca o lumină! își dăusera joc de el, și el căzuse în cursă! In ochii spectrului străluci privirea sălbatică a Cantervililor; scrâșni din dinții lui știrbi și ridicând în sus mâinile sale osoase, jură în frazeologia pitorească a vechiului stil: „Când Chantecler va trâmbița vesel pentru a doua oară, se vor întâmpla fapte groaznice și sângeroase, iar moartea cu pași tiptili se va furișa prin casa asta“.

Abia rostise acest jurământ teribil și se și auzi din apropiere cântecul cocoșului. Stafia râse prelung, înăbușit, amar și așteptă. Trecu ceas după ceas, dar dintr'o cauză oarecare cocoșul nu mai cântă și a doua oară. In sfârșit, pe la șapte jumătate auzi pașii servitoarei și fu silit să renunțe la groaznica lui pândire și să se retragă, cu pași dârzi, în camera sa, confundat în gânduri și amărît din pricina zădărnicii jurământului său. Răsfoi o mulțime de cărți vechi din vremea cavalerilor și găsi în ele că, oridecâteori se pronunțase acest jurământ, cocoșul cântase și a doua oară. „Să-l ia dracu pe cocoșul acesta trândav! mormăi ei. Pe vremea mea i-aș fi trimis o suliță si-

gură în gâtleej, și-l siliam eu să-și mai horcăie odată cucurigu, înainte de a muri! Zicând acestea, se întinse într'un scump cosciug de bronz și rămase să se odihnească în el până seară târziu.

IV

În ziua următoare, spectrul se simți slab și obosit; ultimele săptămâni îi aduseră atâtea emoții încât nervii îi erau într'o stare de plâns; cel mai mic zgomot îl făcea să tresară. Cinci zile stătu în camera lui și lăsă până și pata de sânge în părăsi-re; își zicea că dacă acești americani nu doresc să aibă pata, atunci sunt și nedemni de ea. Avea, evident, deaface cu oameni cu o cultură inferioară, cu totul incapabili să prețuiască valoarea simbolică a unui spectru domestic. Avea însă o datorie sfântă de îndeplinit: să umble odată pe săptămână prin coridoarele castelului și în Miercurea întâia a lunii să stea la ferestra cea mare gotică din sală și să bolborosească de acolo la vorbe și blesteme încurcate. Aceste două obligații trebuia să le respecte: era o chestie de onoare și conștiință. Așadar, când sosi Miercurea, o porni între orele douăsprezece și trei din noapte dealungul coridorului, își dădu însă toată silința ca să nu facă deloc zgomot; își scoase chiar cizmele și păsea cât putea de încet pe podelele vechi și aproape măcinate de carii; purta o manta largă de catifea neagră și își unsese chiar lanțurile cu „Rising-Sun-Lubricator“, unsoarea pe care i-o recomandase atât de călduros ambasadorul. Pentru aceasta, mărturisesc, a trebuit să-și calce pe inimă și a trebuit să facă și un demers greu. Într'o seară pe când familia Otis era tocmai la masă, se furișă în camera lui Mr. Otis și luă tubul, înțelegând meritul neprețuit al acestei invenții folositoare. Însă nici în urma acestei precauțiuni nu fu cruțat de cicălele americanelor. Se împiedica mereu pe întuneric de frânghii legate deacurmezisul

coridoarelor, iar într-o seara, pe când stana era deghizată ca vânătorul „Isaak cel negru”, alunecă pe o podișcă oblică unsă cu un strat gros de unt, pe care gemenii o așezaseră dela ușă până la scară, și veni pe ea de-a berbeleacul, până jos. Acest din urmă fapt îl supără într'atât încât se hotărî să facă o ultimă încercare pentru a-și menține demnitatea și poziția sa socială; avea de gând să apară obraznicilor băetani în noaptea următoare, în renumitul său rol „Contele fără cap”.

De aproape șaptezeci de ani nu mai apăruse în acest rol — de atunci de când o speriasă atât de tare pe frumoasa Lady Barbara Modish, încât aceasta desfăcu a doua zi logodna sa cu bunicul actualului Lord Canterville și fugi cu frumosul Jak Castletown la Gretna Green, declarând că pentru nimic în lume nu s'ar căsători cu un Canterville a cărui familie permite unei stafii oribile să se plimbe pe terasă într' amurg. Bietul Jak fu omorît mai târziu într'un duel și Lady Barbara muri și ea de durere, până 'ntr'un an ; un succes necontestat, pe toată linia, pentru stafie. Dar rolul acesta era una din creațiunile cele mai dificile și îi trebuiau trei ore în cap pentru a face pregătirile necesare. În sfârșit totul fu gata și stafia era destul de mulțumită de înfățișarea sa. Cizmele cele mari de vânătoare, nu-i vorbă, îi ajunseseră cam largi și nu putuse găsi decât unul din cele două pistoale, totuși mergea și așa, iar la ora unu ieși prin perete și porni, ferindu-se—, dealungul coridorului. Când ajunse în dreptul camerei gemenilor, care, din cauza culoarei perdelelor ei, purta și numele de iatacul albastru, găsi ușa întredeschisă. Voind să-și facă o intrare măreață, deschise larg ușa, deodată — buf ! căzu asupra-i o găleată cu apă rece care-l udă learcă până la piele; auzi în aceeaș clipă râsul înfundat al gemenilor în patul lor. Fu atât de speriat încât nu știu cum să dispară mai repede, și a doua zi trebui să stea în pat, răcit, prăpădit. Singura lui mângâiere era că nu avusese și capul la el, căci urmările ar fi fost mult mai grave.

După această întâmplare, biata stafie își luă nădejdea să mai poată speria pe acești americani ordinari; se mulțumea numai să se strecoare din când în când în papuci prin gangu-

ne castelului, legat cu o batistă roșie la gât, de frica vreunei noi răceli. Avea la ea numai o mică arcebuza pentru a se putea apăra în contra unui eventual atac al gemenilor. Dar lovitură principală o primi pe ziua de șaptesprezece Septembrie. În seara aceea stafia se îndreptă înspre bibliotecă pentru a mai înprospăta pata de sânge; făcea, mergând, observații sarcastice la platinofotografiile mărire naturală, ale ambasadorului și consoartei, cari înlocuiseră portretele în ulei ale străbunilor familiei Canterville; era îmbrăcat simplu dar cuvincios; un cearșaf alb pătat din loc în loc cu țărână de cimitir, o fâșie de pânză care-l lega sub fălci, iar în mână ținea o lanternă mică și o sapă de gropar; reprezenta astfel pe „Jonas cel fără de mormânt sau desgropătorul de cadavre“. Pe când mergea așa agale înspre bibliotecă — să fi fost două dimineața — săriră deodată dintr'un colț al sălii două siluete care îi zbierară: „buu!“ în ureche și dispărură. Stafia, cuprinsă de spaimă nebună, o rupse de fugă, dar ajungând în dreptul scării dădu cu ochii de blestematul de Washington care aștepta acolo înarmat cu o stropitoare mare de grădină; încerciut astfel de dușmani, se grăbi să dispară prin marea sobă de tuci și făcând astfel un mare și anevoios înconjur prin burlane și coșuri, ajunsese cu chiu cu vai, în camera ei, negru tot de funingine. După aceste nenorociri care se tinuseră lanț, stafia, jignită, desnădăjduită, istovită, renunță cu desăvârșire de a mai umbla noaptea prin castel. Gemenii o așteptară câteva seri dearându-l cu deosebite surprize, dar în zadar! Intreaga familie Otis crezu că, hotărât, stafia a părăsit castelul; Mr. Otis organiză un picnic extraordinar și scrise chiar o scrisoare Lordului Canterville, prin care-l anunță cu plăcere de dispariția stafiei. Lordul, foarte încântat, răspunse imediat ambasadorului exprimându-și toată bucuria. Familia Otis însă se înșelase când se legăna în nădejdea că stafia a părăsit castelul. Aceasta se găsea în camera sa tănuită și, deși greu bolnavă, fierbea de dorința răzbu-nării contra întregii familii și mai ales contra tânărului duce de Cheshire, de care află că era invitat la castel și pe care era foarte supărat, din cauza unui conflict ivit, în yeacul trecut, în-

tre dânsa și un strămoș al tânărului duce. Iși pregăti rolul, unul din cele mai îngrozitoare, pentru a speria pe duce, dar în ultimul moment, frica de cei doi gemeni îndrăciți o împiedecă să-și părăsească odaia, așa că micul duce putu să doarmă liniștit în patul său somptuos și să viseze de Virginia, de dragul căreia se afla pe-aici.

V.

Câteva zue mai târziu Virginia ieșise la plimbare calare, întovărășită de tânărul ei cavaler cu plete blonde. Făcând un salt prea îndrăzneț peste un gard viu își sfâșia atât de tare rochia de călărie, încât fu silită să se întoarcă la castel și, pentru a nu fi văzută cu rochia ruptă, urcă prin scara mică din dosul castelului. Trecând prin dreptul vechei cameré a gobelinurilor a cărei ușă era deschisă, i se păru că vede pe cineva înăuntru și crezu că e camerista mamei sale care venea uneori să lucreze în acea odaie ; întră înăuntru ca s'o roage să-i dreagă rochia, însă spre grozava ei surpriză dete acolo de stafia din Canterville în persoană. Ședea la fereastră și privia la frunzișul aurit și roșietic care zbura prin văzduh pentru a cădea apoi mort la pământ. Iși sprijiniise capul în mâini și toată făptura sa exprima o tristețe infinită. Părea atât de singură și părăsită încât mica Virginia care se gândise s'o șteargă repede din cameră, se opri cuprinsă de milă, pentru a consola pe biata stafie. Pasul ei era atât de ușor și melancolia stafiei atât de profundă încât aceasta nu băgă de seamă pe față decât când începu să vorbească.

— Mi-e așa de milă de d-voastră domnule, îi zise ea ; mâine pleacă însă frații mei înapoi la școala lor din Eton și dacă aveți de gând să vă purtați apoi ca un om bine crescut, atunci nu veți mai fi necăjit de nimeni !

— Este cu desăvârșire naiv și absurd să ceri așa ceva u-

nei stam, raspuse ei privind cu o mutră trăznită pe fata drăgălașă, care îndrăznește să-i vorbească; eu trebuie să hoinăresc toată noaptea, să-mi zângănesc lanțurile, să suspin prin gaura cheii; acesta este doară singura mea rațiune de a fi!

— Așa ceva nu este câtuși de puțin o rațiune pentru o viață, mai ales când știi foarte bine că în adevărata viață ai fost un om foarte puțin rațional și chiar rău; d-na Umney ne-a spus, chiar din prima zi a venirii noastre aci, că ți-ai omorât nevasta.

— Asta de, nu zic,—este adevărat, spuse stafia cam necăjită; dar aceea, mă rog, a fost o chestiune pur familiară și nu interesează pe nimeni altul.

— Este o mare nelegiuire ca să omori pe cineva, spuse Virginia cu mare severitate, pe care o moștenise de semne dela vreun străbun puritan.

— Oh, dacă ai ști cât urăsc aceste eftine predici de morală abstractă! Nevasta mea era foarte urâtă, nu-mi scrobia niciodată manșetele cum secade și nu se pricepea deloc la bucătărie. Ca să-ți faci o idee: într'o zi am fost la vânătoare și impuș un cerb mare; ei ști d-ta cum mi l-a adus la masă?..... Dar în sfârșit, astea sunt azi lucruri indiferente, căci este așa de mult de atunci; dar nu pot găsi că a fost frumos din partea fraților ei, să mă lase să mor prin groaznicul chin al foamei, numai din cauză că le-am ucis odorul de soră.

— Te-au lăsat să mori de foame? Oh, d-le Spectru, vreau să zic Sir Simon, ți-o fi tare foame? Am la mine un sandwich în gentuță, vrei să-l primești?

— Îți mulțumesc foarte mult, dar n'am ce face cu el; de multă vreme nu mai obișnuiesc să mănânc; totuși e foarte drăguț din partea d-tale, —ești mult mai amabilă decât toți ceilalți membri ai familiei, care sunt niște tipi vulgari, necinstiți și scârboși.

— Destul! strigă Virginia, bătând din picior. D-voastră sunteți vulgar și scârbos, iar în privința necinstei, știți foarte bine, rămâie între noi, că mi-ați furat toate vonselele de pictat,

pentru a improspăta mereu pata cea ridicolă de sânge din bibliotecă ! La început ați luat toate culorile roșii chiar și vermillion-ul, încât, nu mai puteam picta nici un apus de soare ; apoi de nevoie, mi-ați luat verdele-smarald și galbenul de crom și, la sfârșit, nu mi-a mai rămas decât indigo și albul de China, așa că nu mai puteam picta altceva decât peisagii în clar de lună care fac o impresie atât de melancolică și care sunt atât de greu de pictat ! N'am spus nimănui nimic despre dispariția culorilor, nu te-am trădat, deși mi-era ciudă și deși te vedeam căzând în ridicol, căci cine a mai văzut vreodată pete verzi de sânge ?

— Dar ce puteam să fac, răspunse stafia cam umilită ; azi e foarte greu să găsești sânge adevărat și dacă fratele d-tale se îndârjia să șteargă mereu pata, aveam și eu cred, tot dreptul să iau culorile d-tale. Cât privește nuanța sângelui, aceasta este chestie de gust ; de exemplu : Cantervillii au sânge albastru, cel mai albastru din toată Anglia, dar pecăt știu vouă Americanilor nu vă place această nuanță, ori nu vă pasă de loc de aceste lucruri.

— În privința aceasta nu puteți ști nimic ; cel mai bine ar fi dacă ați emigra peste ocean pentru a vă complecta la fața locului informațiile. Tata ar fi fericit să vă poată procura un pașaport gratuit și cu toate că acolo se plătește taxă mare de import pentru orice lucru spiritual, totuși, d-le Spirit, nu veți avea neplăceri și nici dificultăți prea mari la vamă, funcționarii fiind acolo cu toții democrați. Vă asigur că odată ajuns la New-York, veți avea un mare succes. Acolo sunt sumedenie de persoane care ar da cu plăcere 1000 de dolari pentru a avea un străbun, și mult mai mult încă pentru a avea o stafie a familiei.

— Mie unuia nu cred să-mi placă în America, zise stafia.

— Poate fiindcă nu posedăm ruine și nici antichități ? întrebă ironică Virginia.

— Cum ! răspunse stafia, cum puteți spune că n'aveți ruine, că n'aveți vechituri ! Aveți doar marina precum și mazierele d-voastră !

— Bună seara, făcu Virginia, plec și am să rog pe tata să mai prelungească gemenilor vacanța cu opt zile.

— Te rog, te rog, nu pleca miss Virginia, strigă stafia, sunt așa de singur și nenorocit, încât nu mai știu ce să fac ! Cum aș mai dori să dorm, și nu pot.

— Astea sunt prostii, n'ai decât să te culci în pat și să stingi lumânarea. Greutatea e câteodată să te ții treaz, mai ales la biserică, dar ca să adormi, nimic mai ușor. Lucrul acesta îl știu și copiii mici, și doară nu sunt cine știe ce filosofi.

— N'am mai dormit de trei sute de ani, răspunse tristă stafia, și sunt atât de obosită !

Virginia deveni deodată serioasă, buzele ei tremurară ca două petale de trandafir. Se apropie de stafia și privind în fața ei bătrână și încrețită îi zise încet:— sărmană, sărmană stafia, oare nu găsești într'adevăr un locșor unde să poți dormi ?

— Departe, în dosul acelor păduri, este o grădină mică, răspunse stafia cu o voce visătoare și pierdută. Acolo crește iarba înaltă, acolo înfloresc cucutele, și privighetorile cântă toată noaptea. Ele cântă toată noaptea și luna rece de cristal privește în jos și salcia își întinde ramurile plângătoare asupra celor care dorm !

Ochii Virginiei se turburară de lacrimi și ea își ascunse fața între mâini. — Vorbești de grădina morții, șopti ea cu o voce albă.

— Da, moartea, trebuie să fie așa de frumoasă moartea. Să poți sta în pământul cenușiu și moale în timp ce vântul adie prin iarba înaltă ; să nu știi nici de ieri, nici de mâine, să uiți de timp și de viață.—să ai pace ! D-ta mi-ai putea ajuta miss Virginia ; poți să-mi deschizi porțile morții căci în putearea d-tale este iubirea—și iubirea e mai tare ca moartea !

Virginia tremura, fiori reci îi străbăteau corpul și câteva minute domni tăcere.

Atunci stafia vorbi iar, și vocea ei părea un suspin al vântului: —Ai cetit vreodată vechea proorocie scrisă, pe fereastră mare din bibliotecă ?

— Oh, de câte ori ! strigă Virginia, o știu foarte bine pe de rost ; e pictată cu litere daurite, întortochiate și cu greu de descifrat : sunt numai șase versuri :

Când o fecioară blondă va izbuti a pune
Pe spectru în genuche și 'n gura-i rugăciune,
Când pentru el un înger va plânge un plâns curat
Și iar sub flori va râde migdalul mort, uscat. —
'Atuncia se va frânge pe veci blestemu-acei'
Și pacea reintra-va în spectru și 'n castel

Nu pot pricepe însă înțelesul acestor cuvinte !

— Aceste cuvinte înseamnă, că d-ta trebuie să plângi pentru mine și păcatele mele, căci eu nu am lacrimi ; trebuie să te rogi pentru mine și pentru sufletul meu, căci eu n'am credință, și atunci, dacă ai fost totdeauna îngerul curat, bun și blând, — moartea se va milostivi de mine și-mi va reda pacea. Vei vedea umbre îngrozitoare în întuneric, urechea d-tale va auzi sunete înfiorătoare, dar nu ți se va întâmpla nici un rău, căci toate puterile iadului sunt zadarnice față de nevinovăția unei copile.

Virginia nu răspunse, iar stafia își frângea mâinele cu durere privind la cășorul ei blond înclinat în piept. Deodată Virginia se ridică, palidă, dar cu ochii strălucitori :

— Nu mi-e frică, zise ea cu glas hotărît, vreau să fiu îngerul d-tale și voi ruga cerul să se îndure de d-ta.

Stafia sări de pe scaun cu un slab strigăt de bucurie, luă mâna Virginiei cu o grație care amintea vremile de odinioară, și i-o sărută. Degetele ei erau ca ghița și buzele îi ardeau ca focul, dar fecioara nu șovăi când, ducând-o de mână trecu cu ea prin camera aproape întunecată ; animale uricioase cu cozi de șopârle o priveau, din gobelinul verde, cu ochii bulbucăți și arzători, se rânjiau la ea șulerându-i : „bagă de seamă mică Virginie, bagă de seamă și întoarce-te, poate nu te vom mai revedea”.

Dar stafia mergea repede înainte și Virginia își închidea ochii și nu da ascultare. La capătul camerei se opriră, și stafia mormăi niște cuvinte pe care ea nu le înțelese. Deschise ochii și văzu peretele dispărând ușurel ca o promoroacă, din fața ei iar în locul lui se deschise o pesteră neagră adâncă.

I se făcu rece, dar se simți trasă de rochie.

— Repede, repede, striga stafia, căci altfel e prea târziu. Și în spatele lor peretele se închise la loc : camera cu tapete de gobelin rămase goală.

VI

După vre-o zece minute, gongul sună, chemând întreaga familie la ceaiu ; Virginia însă nu coborî ; d-na Otis trimise servitorul s'o cheme, acesta se întoarse spunând că n'a găsit-o în cămara ei. Părinții nu se îngrijorară deocamdată căci știau că Virginia obișnuia, la ora asta, să se ducă să culeagă flori în grădină. Când bătu însă ora șase și ea nu se întoarse, familia se neliniști. Trimeseră întâi băieții prin parc, dar la șase și jumătate se întoarsă fără s'o fi găsit. Porniră atunci cu toții în căutarea ei. Micul duce de Cheshire, în culmea turburării, îi însoți și el. O căutară prin parc, pe câmp, pretutindeni, dar nu dădură de urma ei.

Erau desnădăjduiți, Mica Virginia era pierdută, cel puțin pentru noaptea aceea. Se întoarseră la castel și se așezară la masă cu fețele triste și abătute. Tocmai ieșeau din sala de mâncare, când ceasul din turn bătu miezul nopții ; abia se stinseră vibrațiile ultimei bătăi și se auzi deodată o troznitură grozavă urmată de un țipăt ascuțit ; un tunet năpraznic zgudu-i casa din temelie, o undă de muzică ce nu avea nimic pământesc, străbătu aerul, una din tăbliile de stejar ce căptușiau zidul în capul de sus al scării, sbură deoparte rostogolindu-se, iar în deschizătură apăru Virginia, albă și palidă, ținând o casetă mică în mână. Se repeziră cu toții sus pe scări, la ea. D-na Otis o strâse furtunos la piept, ducele o acoperi cu sărutări, iar gemenii țopăiră în jurul grupei un dans sălbatic de Piei-Roșii.

— Pentru Dumnezeu, unde ai fost copila mea ? întreabă

ambasadorul, Cecil și cu mine te-am căutat pretutindeni și mama ta cât p'aci să moară de spaimă ! Să nu ne mai ioc' te rog, altădată farse de astea, de prost gust.

— Farse de-astea se pot juca numai stafiei, numai stafiei, cântau gemenii sărind mereu ca nebunii.

— Papa, zise Virginia liniștită, am fost la stafie. A murit și trebuie să vii să te încredințezi și tu.

A fost un om rău în viață dar s'a căit de toate păcatele săvârșite și înainte de moarte mi-a dat această casetă care conține bijuterii foarte prețioase.

Intreaga familie o privi cu mirare înspăimântată, dar ea, foarte serioasă, se întoarse și îi conduse prin deschizătura din zid, dealungul unui coridor îngust și neștiut. Washington îi urmă cu o lumânare aprinsă ce-o luase de pe masă. Ajunseră în sfârșit dinaintea unei uși grele de stejar și bătută toată în cuie ruginite. Virginia abia o atinse și ușa se deschise larg; se găsiră într'o cameră mică, cu o boltă scundă; fereastra era zăbreliată; în perete era înțepenit un inel mare de fier și, înlănțuit de acesta, zăcea, pe lespezile de jos, un schelet enorm care părea că întinde degetele lui lungi osoase, înspre un falger și un ulcior de o formă veche; acestea erau însă așezate astfel, ca mâna să nu le poată ajunge. Urciorul fusese odată plin cu apă căci avea pe dinăuntru o pătură de mucegaiu. Pe farfuria de cositor era numai o grămăjoară de țărână. Virginia ingenuchie lângă schelet, își împreună mâinile și se rugă în tăcere pe când ceilalți priviau cu uimire tragedia îngrozitoare a cărei taină li se desvălă acum întreagă.

— Ia priviți, strigă unul din gemeni, care tocmai se uitase afară prin ferestruică, — priviți: migdalul cel bătrân și uscat a înflorit. În lumina lunii deosebesc foarte bine florile.

— Dumnezeu l-a iertat, zise serioasa Virginia, ridicându-se, și fața ei strălucea de bucurie.

— Ești un înger, strigă tânărul duce strângând-o în brațe și sărutând-o.

VII

Patru zile după aceste ciudate întâmplări, către ora unsprezece noaptea, un cortegiu funebru ieșia din castelul Canterville. Dricul era tras de opt cai negri, cu câte un moș bogat de pene de struț la cap ; sicriul de plumb era acoperit cu o pătură de purpură pe care era brodată în aur emblema Cantervillor.

Deoparte și de alta a carului mergeau servitorii îmbrăcați în negru, și întreg cortegiul făcea o impresie solemnă. Lordul Canterville în doliu, venise din Wales anume pentru această înmormântare și ședea împreună cu mica Virginie în prima trăsură. Apoi venea ambasadorul Statelor-Unite cu soția sa, apoi Washington cu gemenii și la urmă, singură în trăsură, bătrâna doamnă Umney. Intr'un colț al cimitirului fusese săpată o groapă adâncă chiar în umbra salciei, iar părintele Augustus Dampier ținu un discurs funebru. Când se termină ceremonia religioasă, servitorii conform unui vechiu obicei al familiei Canterville — stinseră făcliile și sicriul fu coborât în groapă. Virginie se apropie și depuse pe mormânt o cruce mare făcută chiar din florile albe și roșii ale migdalului. În clipa aceea luna se ivi între nori inundând cimitirul cu raze argintii, și o privighetoare cânta într'un tufiș. Virginie își aduse aminte de grădina morței descrisă de stafie, ochii i se umplură de lacrimi, și la întoarcere nu vorbi nici un cuvânt.

A doua zi, înainte de plecarea lordului Canterville la Londra, d-nul Otis avu cu acesta o conșorbire în privința bijuteriilor pe care stafia le dăduse Virginiei și care erau de o rară frumusețe. Mai ales un lanț de rubine, cu o veche ferecătură florentină, era o capo-d'operă a secolului XVI-lea, și toate erau de un atât de mare preț încât Mr. Otis aproape că nu voia să permită fiicei sale, crescută în cea mai severă simplitate puritană, să păstreze aceste bijuterii și rugă pe lord să le ia el, de oarece erau relicvii de familie. Lordul Canterville însă

spuse, strângându-i cu căldură mâna : — Scumpul meu Mr. Otis, draguța d-tale fiică, cu un uimitor curaj, a făcut nenorocitului meu strămoș un mare serviciu, pentru care familia mea și cu mine îi suntem foarte recunoscători.

Nu mai încape vorbă, că bijuteriile sunt de acum înaintea proprietatea d-șoarei Virginia și dacă cumva ași îndrăzni să le iau, sunt sigur că bătrânul și răutăciosul meu strămoș s'ar scula din mormânt pentru a se răzbuna asupra mea și a-mi amări viața. Nu uitați de asemenea că ați cumpărat imobilul cu stăvie cu tot, și deci și cu avutul ei.

Mr. Otis se mai codi, mai stăruie în refuzul său, bunul Lord însă îl convinsese la urmă pe ambasador să păstreze cadoul stăfiei pentru Virginia, și când în anul 1890 tânăra ducesă de Cheshire fu prezentată la Curte cu ocazia nunții sale, bijuteriile acestea făcură furori. Căci Virginia, căsătorindu-se de îndată ce deveni majoră, cu tânărul ei pretendent, căpătă într'adevăr un blazon cu o adevărată coroană ducală,—aceasta fiind de obicei recompensa micelor americane democratice care au fost destul de inteligente și care s'au purtat bine.

Erau o pereche atât de frumoasă și se iubiau atât de mult încât toată lumea se bucura de fericirea lor,—afară numai de Ducesa de Dumbleton care ar fi vrut să-l însoare pe tânărul Duce cu una din cele șapte fiice nemăritate ale ei.

Dar mai era un nemulțumit: însuși Mr. Otis. El iubia mult pe duce dar în teorie era adversarul hotărât al titlurilor de noblețe; era foarte îngrijorat—după propriile lui cuvinte — „că nu cumva adevăratele principii ale simplității republicane să nu fie uitate de copila lui slabă, sub influența disolvantă a aristocrației engleze, infectată de libertinaj și episcurism“. Rezervele lui însă fură învinse cu desăvârșire, și cred că nu exista în toată Anglia un om mai mândru decât dânsul atunci când, cu fiica sa la braț, intră în biserica din St. Georges Hanover Square. Ducele și tânăra sa soție veniră, imediat după luna de miere, să petreacă la castelul Canterville și chiar a doua zi după sosire se duseră la micul și singuratecul cimitir de lângă păduricea de brazil. Pe piatra de pe mormânt erau gravate

inițialele lui Sir Simon de Canterville și inscripția cu cele șase versuri de pe fereastra cea mare din bibliotecă. Tânăra ducese adusese trandafiri minunați pe care îi presură pe mormânt și, după ce stătură un timp tăcuți, porniră mai departe, hoinărind până la ruinele vechei mănăstiri. Acolo Virginia șezu jos pe una din coloanele răsturnate ; ducele se culcă la picioarele ei, în iarbă, fumă o țigaretă și privi cu dragoste și fericit în ochii ei frumoși. Deodată aruncă țigareta, apucă pe soția lui de mâini și zise : — Virginio, nu-i așa ? o soțioară n'ar trebui să aibă nici un secret față de soțul ei.

— Dragul meu Cecil, dar eu n'am nici un secret față de tine !

— Ba da, ai, răspunse el zâmbind ; nu mi-ai spus nici odată ce s'a petrecut atunci când ai stat închisă cu stafia.

— Asta n'am spus-o nimănui, răspunse Virginia gravă

— Știu, știu, dar mie ai putea acum să mi-o spui !

— Te rog, Cecil, numai lucrul acesta nu-l cere dela mine, căci nu ți-l pot spune... Bietul Sir Simon ! li datoresc atâta recunoștință.

Da, Cecil, n'ai ce râde, îi datoresc într'adevăr nespuse de mult.

El m'a făcut să pătrund ce este viața și ce înseamnă moartea și de ce dragostea este mai tare decât amândouă !

Ducele se ridică și-și îmbrățișă foarte drăgostos soția.

— Poți să-ți păstrezi secretul, atâta vreme cât inima ta va fi a mea ! zise el încet.

— Inima mea a fost totdeauna a ta, Cecil !

— Dar copiilor noștri, le vei spune odată secretul tău, nu-i așa ?

Virginia se roși...

In No. următor (73):

Carel Ciapek

— vestitul scriitor cehoslovac —

cu halucinantă navelă

„ENIGMA“

LECTURA

FLOAREA LITERATURILOR STRAINE

Au apărut până acum lucrări de puternică emoție, de fină intelctualitate, ori de humor :

11. Strindberg: Nu vă jucați cu focul!	41. Fr. Molnar: Nu distrageți ziua!
12. Al. Kuprin: Răul de mare.	42. Jean Richepin: Taina fatală.
13. Anatole France: În anul 2270.	43. St. Zweig: Adorație.
14. H. Sienkiewicz: Ianko Muzicantul.	44. H. Stekpoole: În puterea săgeții.
15. Ivan Vazov: Bulgăroaica.	45. M. Artzibașev: Procurorul.
16. Heinrich Mann: Inima.	46. M. Renard: Intâlnirea sinistră.
17. Jack London: Neprevăzutul.	47. Pirandello: Șalul negru.
18. Leonida Andreiev: Revoluționarul.	48. B. Björnson: Măinile mamei.
19. Șalom-Alechem: Stăteam trei la taffas.	49. Lafcadio Hearn: Ko-Ko-Ro.
20. Blasco Ibanez: Un soț celebru.	50. Claude Farrère: Crinii vestejite.
21. Emile Zola: Pentru o noapte de iubire.	51. F. A. Buis: Frații.
22. Peter Nansen: Piatra de incercare.	52. Henri Robert: O crimă a lui Napoleon.
23. Ivo Voinovici: Sirena.	53. Leonida Andreiev: Nebun?
24. J.-H. Rosny: Cataclismul.	54. H. Bang: Cel mai tare.
25. Carlo Bertalozzi: Grima.	55. Iacob Wassermann: Sara Malcolm.
26. Frank Wedekind: Seducătorul.	56. Carola Prosperi: Ceasul de noapte bunic.
27. Octave Mirbeau: Divorțul Meu.	57. Thomas Hardy: Un caz de conștiință.
28. Israel Zangwill: Intre două lumi.	58. Paul Bourget: Răpirea.
29. Dmitri Merejkovski: Iubirea mai tare ca moartea.	59. Valle Inclan: Rosarito.
30. Grazia Deledda: Sora.	60. Edgar Poe: Sistemul Dr. Catran și al Profesorului Puff.
31. Bodo Wildberg: Cădatul caz al doamnei Buroff.	61. R. H. Bartsch: O aventură în timpul revoluției.
32. François Coppée: Ghișara de Leu.	62. Andrei Karkawitzas: „Vraja”.
33. H. Zetterström: Bărzaunul.	63. Anton Cehov: „Dragostea”.
34. G. de Maupassant: O aventură în tren.	64. B. Stevenson: Cadavre pentru disecție.
35. H. Sudermann: Jertfa.	65. H. Mann: „Fecioarele”.
36. Debans: Goana Morții.	66. Arpad de Berczik: „Barba”.
37. D'Annunzio: În lipsa lui Valer.	67. Al. Pușkin: Dama de Pică.
38. Turgheniev: Imnul Iubirii.	68. C. Doyle: Furtul Talismanului.
39. H. G. Wells: Mărul cunoștinții.	69. S. Masoch: O femeie și jumătate.
40. Unamuno: Rivalele.	70. Rudyard Kipling: „Sinucigașul”.

Lei 4 exemplarul

ABONAMENTE: (putând începe dela orice No.) Pe 1 an (52 numere) — 150 lei; pe 6 luni — 75 lei. Trimeșând 40 lei prin mandat postal căpătați 10 din numerele apărute

Editura ADEVERUL Str. Sărindar 9-11